

Detailplaneering Lepaküla Uuetoa kinnistule Hädemeeste vallas

**Analüüs keskkonnamõju
strateegilise hindamise eelhinnangu andmiseks**

INSPIRING
ENVIRONMENT

Tallinn 2019

Nimetus Detailplaneering Lepaküla Uuetoa kinnistule Häädemeeste vallas. Analüüs keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindangu andmiseks

Versioon Kliendile esitamiseks

Töö nr 19-LJ-60

Aeg 10.07.2019

Tellija Henri Projekt OÜ
Suur-Jõe 60 80042 Pärnu
Üldtelefon: 53 415 519
Koduleht: www.henriprojekt.ee

Kontaktisik: Kontaktisik: Ilmar Selgal
E-post: ilmar@henriprojekt.ee
Telefon: 55 676 503

KSH eelhindangu koostaja Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ (ELLE OÜ)

Reg nr: 10705517

Address: Tõnismägi 3a-15, 10119 Tallinn

Telefon +372 611 7692

E-post: elle@environment.ee

KSH eelhindangu vastutav koostaja Toomas Pallo, *MSc*, KMH litsents nr KMH0090

KSH eelhindangu koostaja Lea Jalukse, *MSc*

Osalejad Pille Antons, *MSc*
Katrín Ritso, *MSc*

SISUKORD

1	Sissejuhatus	4
2	Kavandatava tegevuse iseloom ja maht.....	5
3	Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega	7
3.1	Häädemeeste valla üldplaneering (algatatud 2018).....	7
3.2	Tahkuranna valla üldplaneering (2012)	7
3.3	Pärnu maakonna planeering (2018)	9
4	Kavandatava tegevuse ressursikasutus.....	11
4.1	Kavandatava tegevuse ehitusetapp.....	11
4.2	Kavandatavale tegevusele ja ehitusetapile järgnev kasutusetapp.....	11
5	Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond	13
5.1	Planeeritava tegevuse asukoht	13
5.2	Sotsiaalmajanduslik keskkond.....	14
5.3	Geoloogiline ehitus.....	15
5.4	Välisõhk ja müra	15
5.5	Pinnavesi	15
5.6	Põhjavesi	16
5.7	Kitsendused.....	16
6	Hinnang keskkonnamõju olulisusele.....	18
6.1	Mõju välisõhu seisundile.....	18
6.2	Mõju pinna- ja põhjavee seisundile ning pinnasele	18
6.3	Mõju maastikule ja looduslikule mitmekesisusele	19
6.4	Mõju roheline võrgustiku toimimisele	20
6.5	Mõju inimese heaolule, sh sotsiaalsele keskkonnale ja kultuuripärandile	22
6.6	Tegevusega kaasneva mõju suurus, ajaline ja ruumiline ulatus, mõju ilmnenise tõenäosus ..	23
7	Eelhindangu järelendus.....	24
8	Kasutatud materjalid.....	25

1 SISSEJUHATUS

Käesolev aruanne on koostatud üldplaneeringut muutva detailplaneeringu kehtestamisega ja elluviimisega kaasnevate võimalike keskkonnamõtjude esmaseks analüüsimiseks ja eelhindangu andmiseks Lepaküla Uuetoa kinnistul Häädemeeste vallas kinnistul katastritunnusega 84801:001:1455. Aruande koostajaks on Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ (ELLE OÜ).

Aruande ja selle aluseks oleva, piirkonna kohta olemasolevatel ja keskkonnakonsultandile kättesaadavatel andmetel põhineva analüüsi eesmärgiks on anda huvitatud osapooltele ja asjaomastele asutustele, sh otsustajale, piisavalt teavet kavandatava tegevuse võimalikust keskkonnamõtjust, selle eeldatavast olulisusest ning keskkonnamõtju strateegilise hindamise (KSH) algatamise vajalikkusest. Aruande koostamisel on lähtutud Eesti Vabariigis kehtivatest õigusaktidest ning asjakohastest juhenditest, sh Euroopa Komisjoni juhendmaterjali järgi koostatud juhendist „Keskkonnamõtju hindamise eelhindangu andmise juhend”¹. Käesolev aruanne on üheks allikaks, millele otsustaja saab tugineda KSH algatamist kaaludes.

Otsustajal võib olla lisaks eelhindamise aruandes toodule siiski täiendavat informatsiooni ja aluseid, mille põhjal otsus langetada, mistõttu tuleb käesolevat aruannet käsitleda kui ühte, kuid mitte tingimata ainust ja esmast otsustusala vastavas kaalutusprotsessis.

Keskkonnamõtju strateegilise hindamise eelhindangu vajalikkus tuleneb asjaolust, et tegemist on üldplaneeringut muutva detailplaneeringu kehtestamise kavatsusega. Seega tuleb arvestada Keskkonnamõtju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS)² § 33 lõiget 2, mille kohaselt keskkonnamõtju strateegilise hindamise algatamise vajalikkust tuleb kaaluda ja anda selle kohta eelhindang, kui koostatakse detailplaneering planeerimisseaduse § 142 lõike 1 punktis 1 või 3 sätestatud juhul. Planeerimisseaduse³ viidatud punktide kohaselt on sellisteks juhtudeks üldplaneeringuga määratud maakasutuse juhtotstarbe ulatuslik muutmine või muu kohaliku omavalitsuse üksuse hinnangul oluline või ulatuslik üldplaneeringu muutmine.

Eelhindangu käigus alternatiive ei hinnata. Kui selgub, et esinevad olulised põhjused KSH läbiviimiseks ja otsustaja langetab otsuse KSH algatamise kohta, analüüsitakse ja hinnatakse vajadusel tehnilise projekti osaks olevate alternatiivsete variantide keskkonnamõtju detailselt KSH käigus, et leida majanduslikult ja finantsiliselt ning keskkonnaaspektist sobivaim variant.

¹ Keskkonnaministeerium, 2017. Keskkonnamõtju hindamise eelhindangu andmise juhend, https://www.envir.ee/sites/default/files/kmh_eelhindangu_andmise_juhend.pdf

² Keskkonnamõtju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072017045?leiaKehtiv>

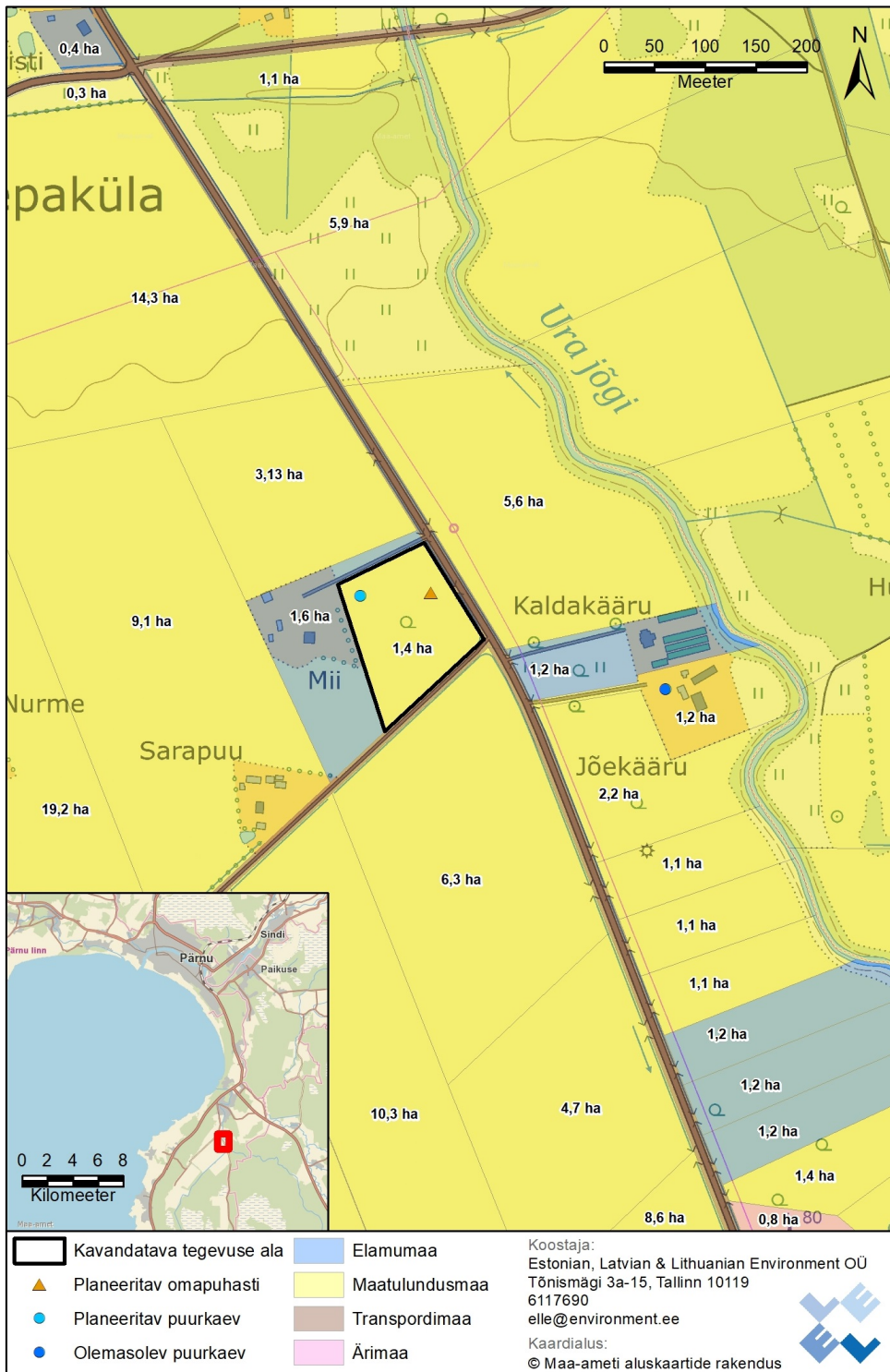
³ Planeerimisseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/126022015003?leiaKehtiv>

2 KAVANDATAVA TEGEVUSE ISELOOM JA MAHT

Kavandatava tegevuse eesmärk on Häädemeeste vallas Lepakülas Uuetoa katastriüksuse (kt 84801:001:1455) (Joonis 1) sihtotstarbe muutmine elamumaaks ühe üksikelamu ja kuni nelja abihoone ehitamiseks. Kinnistu pindala on 14389 m². Kavandatav eluhoone on planeeritud viilkatusega (katuse kaldenurk 15-45) – ühe põhikorruse ning katusekorrusega. Kokku on hoonel kuni üks maa-alune ning kaks maapealset korrust. Suurim kõrgus on eluhoonel 9 m ja abihoonetel 5 m maapinnast. Piireteks on planeeritud tänavapoolses küljes kuni 1,5 m kõrgune pool-läbipaistev puitpiire, naaberkinnistu poolses küljes lepatakse piirde kõrgus ja materjal kokku naabritevahelise kokkuleppena. Krundi hoonestusala asub territooriumi keskosas. Maanteest nr 19333 eraldab seda 30 laiune kaitsevöönd, kohalikust Laane teest 10 m laiune vöönd, naaberkinnistu piirist jääb hoonestusalani vähemalt 10-12 m. Ligipääs krundile toimub maanteelt nr 19333. Planeeritud on kolm parkimiskohta, suurimaks soovituslikuks ehitusaluseks pinnaks on 575m² (4% koguterritooriumist). Krundi loodenurka on planeeritud puurkaev (10 m raadiusega hooldusalaga), mis piirab hoonestusala ning maantee kaitsevööndisse krundi idapoolses servas septikuga omapuhasti.⁴

Hetkel on maa sihtotstarbeks maatulundusmaa. Olemasolevas olukorras on kinnistu näol tegemist 1,4398 ha pindalaga hoonestamata võsastuva põllumaaga. Kehtivas üldplaneeringus on piirkond määratud rohevõrgustiku alaks, kus on hajaasustusena elamu ehitamiseks lubatud elamukrundi suurus piiratud minimaalse suurusega 3 ha. **Seega eeldab 1,4 ha suuruse elamukrundi moodustamine rohevõrgustiku alale üldplaneeringu muutmist.**

⁴ Henri Projekt, 2019. Pärnu maakond, Häädemeeste vald Lepaküla Uuetoa kinnistu detailplaneeringu põhijoonis, tugijoonis ja tehnoorkude koondjoonis.

Joonis 1 Kavandatava tegevuse ala ja lähiumbruse sihtotstarvete ja pindalade ülevaade (kinnistu 84801:001:1455)⁵

⁵ Maa-ameti geoportaal Maainfo kaardirakendus (08.07.2019)

3 TEGEVUSE SEOS ASJAKOHASTE STRATEEGILISTE PLANEERIMISDO- KUMENTIDEGA

3.1 Häädemeeste valla üldplaneering (algatatud 2018)

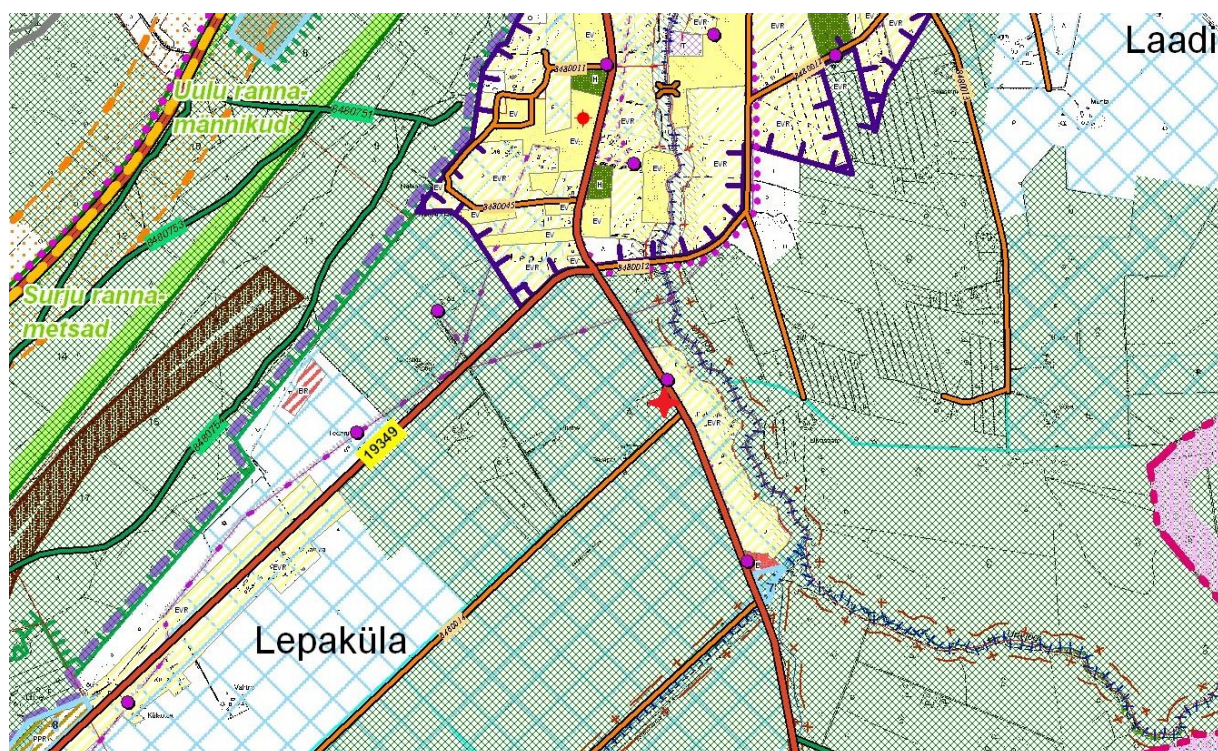
Häädemeeste Vallavolikogu on algatanud Häädemeeste valla üldplaneeringu koostamise oma 27.09.2018 a otsusega nr 64. Sama otsusega on algatatud keskkonnamõju strateegiline hindamine üldplaneeringule.

Nimetatud üldplaneering ei ole veel kehtestatud. Kuni uue planeeringu kehtestamiseni kehtivad haldusreformieelsete omavalitsuste territooriumitel vanad üldplaneeringud. Kavandatava tegevuse ala asub endise Tahkuranna valla territooriumil.

3.2 Tahkuranna valla üldplaneering (2012)

Ühinemiseelse Tahkuranna valla üldplaneering kehtestati Tahkuranna Vallavolikogu 31.05.2012. a määrusega nr 11. Üldplaneeringu on koostöös Tahkuranna Vallavalitsusega koostanud AS Entec Eesti.

Kavandatava tegevuse ala paikneb kehtiva valla üldplaneeringu kohaselt rohevõrgustiku koridoris või tuumalal (Joonis 2). Vastavalt üldplaneeringu seletuskirjale on „*võrgustiku üldplaneeringu kaardile kandmisel lähtutud sellest, et võrgustik hõlmaks endas ka vajalikke puhveralaseid. Seda lähtuvalt soovist piirata ehitustegevust väljapool üldplaneeringu kaardil määratud arengualasid. Tahkuranna valla rohevõrgustiku alal on elamuehitus lubatud vaid juhul, kui ehitamiseks oleva maaüksuse suurus on vähemalt 3 ha. Selline piirang on seatud lähtuvalt vajadusest tagada rohevõrgustiku toimimine ja lähtuvalt soovist tagada väljapoole arengualasid ka traditsiooniline hajaasustusviisil elamine.*“

Joonis 2 Väljavõte Tahkuranna valla üldplaneeringu kaardist. Punase tähega on tähistatud kavandatava tegevuse asukoht. Roheline ruudustik näitab rohevõrgustiku ala ning sinised suured ruudud maaparandussüsteemi ala.

Üldplaneeringu kaardile on rohevõrgustik kantud ühe alana, täpsustatud ei ole, millised osad kaardile kantud rohevõrgustikust on tuumalad, millised on koridorid ja millised puhveralad. Üldplaneeringuga määratud rohevõrgustiku aladel on käesoleva projekti jaoks asjakohased maakasutustingimused lühidalt järgmised:

- Ehitusalade valikul ei tohi seada ohtu rohelise võrgustiku säilimist. Asustuse kavandamisel ei tohi läbi lõigata rohelise võrgustiku koridori.
- Puhkema-alana reserveeritud rohevõrgustiku alal on hoonete rajamine keelatud.
- On toodud loetelu tegevustest, mille puhul tuleb projekt kooskõlastada vallavalitsusega, et määrata detailplaneeringu vajadus. Sealhulgas on maa sihtotstarbe muutmine rohevõrgustiku alal, mis on ka käesoleva kavandatava tegevuse eesmärgiks.
- Säilitada tuleb tuumalade terviklikkus ja vältida terviklike loodusalade killustumist. Tuumaladel tuleb vältida asustuse tekkimist ja usehitisi (sh uusi lagedaid alasid nõudvad tehnikoridore, nt kõrgepinge õhuliinidele). Peamiseks nõudeks on see, et looduslike alade osatähtsus tuumalades ei tohi langeda alla 90%.
- Rohevõrgustiku koridoride alal tuleb tagada sidusalt kulgeva kõrghaljastuse olemasolu 70% ulatuses, milleks tuleb vajadusel rakendada kompenseerivaid meetmeid (puude istutamine võrade liitumisega, põõsarinde rajamine jms), et tekiks rohevõrgustiku sidusus.

- Rohekoridori aladele ehitades peab vähemalt 50 m laiune olemasoleva haljastusega või rajatava haljastusega koridori riba jääma katkematuks. Lisaks peab koridori alale rajatud hoonete õuealade või maaüksustele rajatud aedade vahekaugused olema vähemalt 200 m.
- Veekogude eutrofeerumise vähendamiseks säilitada kõrgtaimestik jõgede lõunakallaste veekaitsevööndis.

Arvestades asukoha iseloomu (puudub kõrghaljastus ja väärtuslikud looduskooslused), võib eeldada, et Uuetoa kinnistu rohevõrgustikku arvamine on lähtunud üldplaneeringus kirjeldatud puhveraladeprintsiibist, mille põhieesmärk on hajaasustusele vastav asustusstruktuur, mitte niivõrd liikide ja elupaikade kaitse.

Detailplaneeringu alast teisel pool Uulu-Soometsa-Häädemeeste maanteed on kavandatava tegevuse vahetus naabruses planeeringu järgi ette nähtud väikeelamu reservmaa, mis jääb maantee ning Ura jõe vahelisele alale ning mis on rohevõrgustiku alast välja jäetud.

Seega võimaldab üldplaneeringu lahendus detailplaneeringu asukohas kujundada suhteliselt kompaktselt asustusega piirkonna ka sõltumata detailplaneeringu elluviimisest ning ühe täiendava üksikelamu rajamine ei löhu kujunevat asustusstruktuuri.

Kavandatav tegevus on üldplaneeringut muutev. Detailplaneeringu järgi kavatakse väljaspool tiheasustusala ning rohevõrgustiku alal elamumaana kasutusele võtta ning üksikelamu ning abihoonetega hoonestada alla 3 ha suurune kinnistu.

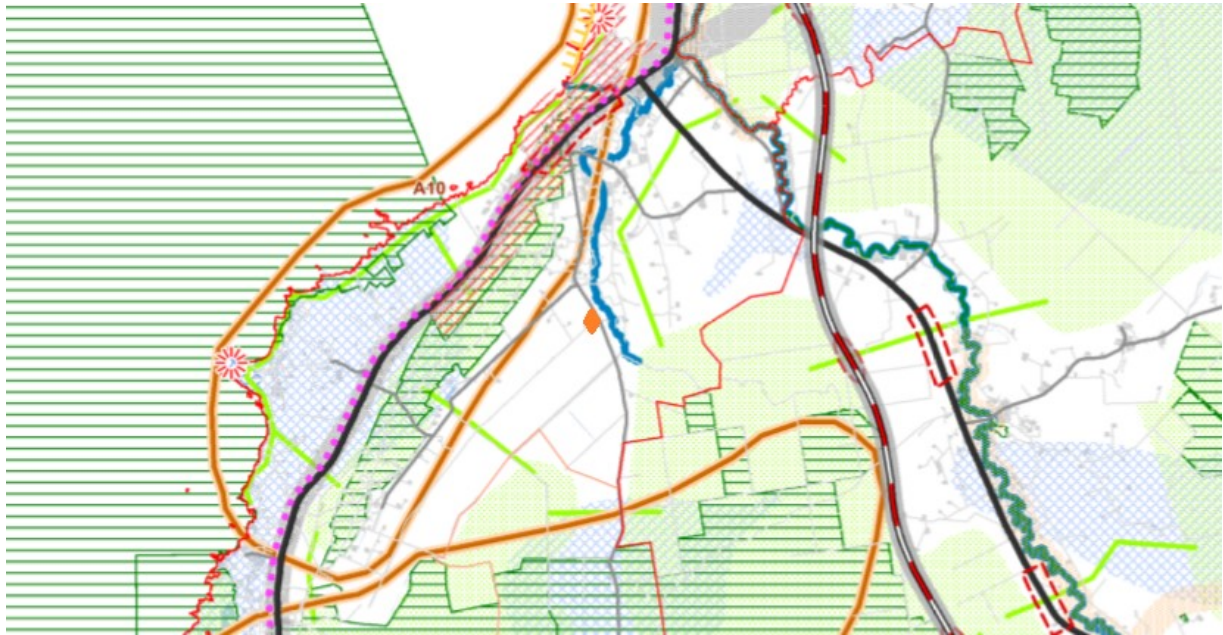
3.3 Pärnu maakonna planeering (2018)

Riigihalduse minister kehtestas 29.03.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/74 maakonnaplaneeringu Pärnu maakonnas Häädemeeste vallas, Kihnu vallas, Põhja-Pärnumaa vallas, Pärnu linnas, Saarde vallas, Tori vallas ja osaliselt Lääneranna vallas. Muuhulgas käsitletakse maakonnaplaneeringus looduskeskkonnaväärtusi sh rohelist võrgustikku. Maakonnaplaneering on kohalike omavalitsuste üldplaneeringute koostamise aluseks.

Kavandatava tegevuse ala Häädemeeste vallas Lepakülas pole maakonnaplaneeringu järgi ette nähtud rohevõrgustiku tuumalaks ega koridoriks. Maakonnaplaneeringus on roheline võrgustiku määramisel lähtutud vooluveekogudest ning nendega seotud ehituskeeluvööndidest. Lepaküla piirkonnas jääb roheline võrgustiku koridori tinglik telg Ura jõe paremkaldale, Ura jõgi on tähistatud roheline võrgustiku vooluveekoguna, teine koridori telg jääb kavandatava tegevuse alast läände. Rohelise võrgustiku toimimise tagamiseks tuleb maakonnaplaneeringu järgi vältida elamualade rajamist roheline võrgustiku aladele, asustuse kavandamisel ei tohi läbi lõigata roheline võrgustiku koridore. Loomade liikumise takistamise vältimiseks on piirdeaedade rajamine lubatud ainult vahetult ümber õueala.

Maakonnaplaneeringu asustuse kaardil on detailplaneeringu ala piirkond tähistatud väärtuslike põllumaadena. Samas jääb ala Suur-Pärnu piirkonda. Planeeringu seletuskirja kohaselt on Suur-Pärnu piirkonda haaratud hajaasustuspriirkondadena määratud alad, mis on Pärnu linna kui tõmbekeskuse väga tugevas mõjusfää

ris.

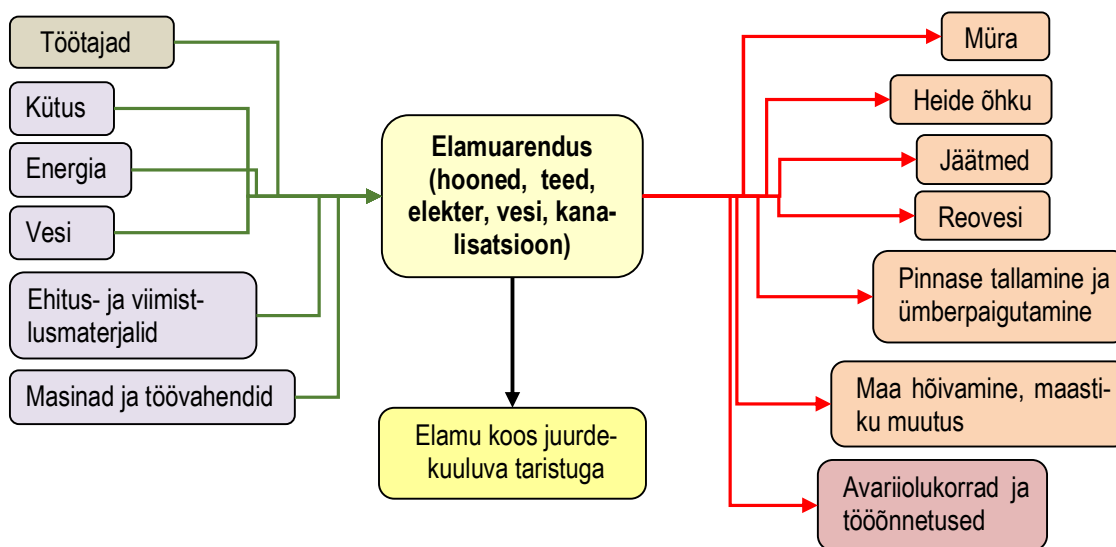
Joonis 3 Väljavõtte maakonnaplaneeringu kaardist. Kavandatava tegevuse ala on tähistatud oranži rombiga. Helerohelised jooned tähistavad rohevõrgustiku koridori tinglik telg, heleroheline ala on rohelise võrgustiku tuumala. Sinise joonega on tähistatud rohelise võrgustiku vooluveekogu.

Kavandatav tegevus pole otseselt vastuolus maakonnaplaneeringuga. Kavandatava tegevuse ala ja lähiümbros on maakonnaplaneeringu järgi määratletud väärtusliku põllumaana ning rohevõrgustiku määratletud ei ole. Erinevalt kehtivast üldplaneeringust on maakonnaplaneeringus rohelise võrgustiku määratlemisel eelistatud metsaseid alasid.

4 KAVANDATAVA TEGEVUSE RESSURSIKASUTUS

4.1 Kavandatava tegevuse ehitusetapp

Sarnaselt naabruses oleva Mii kinnistu (pindalaga 1,6 ha) ning Kaldakäärü kinnistuga (pindalaga 1,2 ha) muudetakse maakasutuse sihtotstarve Uuetoa kinnistul elamumaaks. Lisaks eelpoolmainitutele on naabruses ka Jõekäärü kinnistu, mille sihtotstarbeks on küll maatulundusmaa, kuid millel paikneb ka elamu, ning mis on pindalaga 1,2 ha.⁶

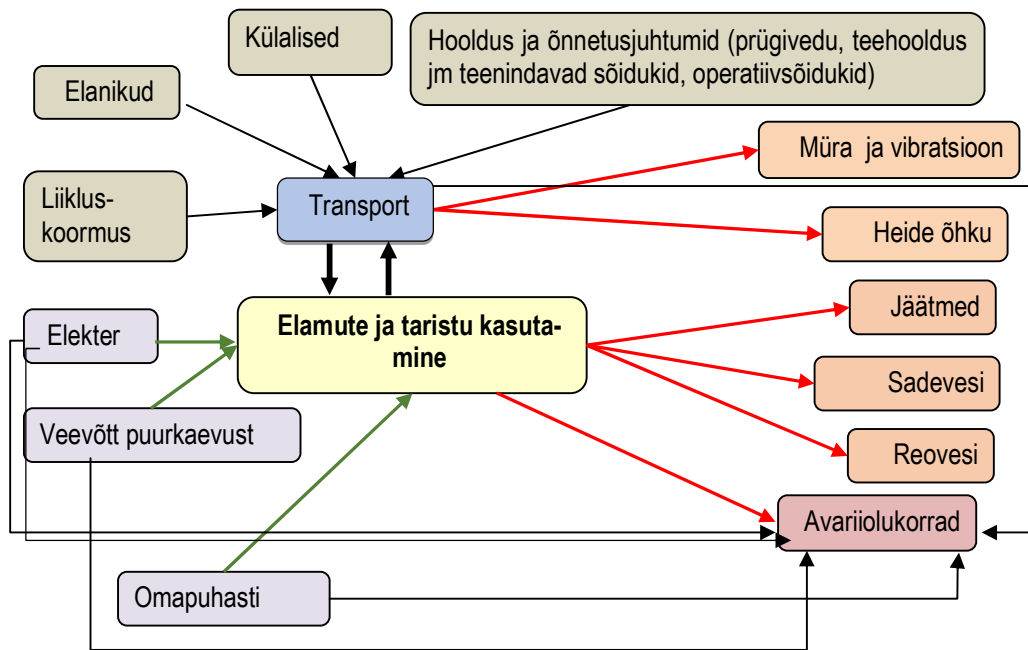
Joonis 4 Elamu rajamiseks vajalike ressursside ja kaasnevate keskkonnamõjude sisend-väljunddiagramm

Ehitamise üldistatud sisend- väljunddiagramm on esitatud Joonis 4. Joonisel on kujutatud ehitamiseks vajalikud ressurssid ja tegevusest lähtuvad ehitusaegsed mõjud piirkonnale (heide õhku, müra, maastiku muutus jne).

4.2 Kavandatavale tegevusele ja ehitusetapile järgnev kasutusetaapp

Kasutuselevõtuks taotletakse rajatud ehitistele kasutusluba hakatakse ehitatud hooneid elamuna kasutama. Hoonete kasutamisega elamuna kaasneb veevõtt puurkaevust olmeveena ligikaudu 220 m³ aastas (arvestades keskmist ööpäevast veetarbimist 100 l ning elanike arvu kuni 6), lisaks võimalik kastmisvesi, veeheide läbi omapuhasti, mille kogus on võrreldav olmevee võtuga, energiatarbimine ning transpordikoormuse tõus tulenevalt elanike liikumisvajadusest, eeldatavalt keskmiselt kuni neli sõitu ööpäevas. Elamumaana kasutatav territoorium haljastatakse ning hakatakse selle heakorra eest hoolt kandma. Elamumaa kasutusetaapi sisendid ja väljundid on esitatud Joonis 5. Maa hõivamine teeb maa-ala edaspidise kasutamise põllumajanduse otstarbeks või loodusliku alana rohevõrgustiku osana vähetõenäoliseks.

⁶ Maa-ameti geoportal. Maainfo kaardirakendus <https://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGIS?>

Joonis 5 Detailplaneeringu alale rajatud eluhoone kasutamisaegne ressursivajadus ja väljundid

5 KAVANDATAVA TEGEVUSE ASUKOHT JA MÕJUTATAV KESKKOND

5.1 Planeeritava tegevuse asukoht

Planeeringuala asukoht on Hädemeeste vallas Lepakülas. Kinnistu asub Uulu-Soometsa-Hädemeeste kõrvalmaanteete (19333) ning Laane tee (kohalik tee) nurgal. Uulu-Soometsa- Hädemeeste maantee keskmine liiklussagedus Maa-ameti Maanteeameti kaardirakenduse andmetel on keskmiselt 161 sõidukit ööpäevas, millest 94% on sõiduaudod ja pakiaudod.

Kinnistu põhjapoolses servas on eratee, mis viib naaberkiinnistule (lähiaadress Mii, katastritunnus 84801:001:1457), mis piirneb kavandatava tegevuse alaga nii põhjast kui läänest. Tegemist on 100% elamumaa sihtotstarbega hoonestatud kinnistuga territooriumiga 1,63 ha. Krundist idas teisel pool maanteed on 5,6 ha suurusega maatulusmaa sihtotstarbega kinnistu (lähiaadress Sassi, katastritunnus 84801:001:0680) ja 1,15 ha suurusega elamumaa sihtotstarbega kinnistu (lähiaadress Kaldakäär, katastritunnus 84801:004:0743). Lõunasse teisele poole Laane teed jääb 6, 29 ha pindalaga maatulusmaa sihtotstarbega kinnistu (lähiaadress Kuuseheki, katastritunnus 84801:004:0157). Naabrusesse jääb veel maatulusmaa sihtotstarbega hoonestatud ning hoonestamata kinnistuid, lisaks mõni elamumaa sihtotstarbega kinnistu Tabel 1 (Vt Joonis 1)

Tabel 1 Naabruses asuvate katastriüksuste maakasutus

Katastri nr	Aadress	Pindala	Sihtotstarve	Õuema	Asub üldplaneeringu rohevõrgustiku alal
84801:001:1457	Mii	1,63 ha	100% elamumaa	0,71 ha	jah
84801:001:0680	Sassi	5,6 ha	100% maatulusmaa	-	ei
84801:004:0743	Kaldakäär	1,15 ha	100% elamumaa	0,42 ha	ei
84801:004:0742	Jõekäär	1,23 ha	100% maatulusmaa	0,74	ei
84801:004:0157	Kuuseheki	6, 29 ha	100% maatulusmaa	-	jah
84801:001:0685	Sarapuu	9,13 ha	100% maatulusmaa	0,47 ha	jah
84801:004:0735	Urakäär	2,22	100% maatulusmaa	-	ei
84801:001:1456	Vanatoa	3,13 ha	100% maatulusmaa	-	jah

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindangu vajaduse otseseks põhjuseks on asjaolu, et ala asub üldplaneeringu kohaselt rohevõrgustiku alal, kuhu on lubatud elamuid rajada ainult maaüksustele, mille territoorium on vähemalt 3 ha.

5.2 Sotsiaalmajanduslik keskkond

Häädemeeste vald moodustus Tahkuranna ja Häädemeeste valla ühinemisel. Kavandatava tegevuse ala kuulus haldusreformieelselt Tahkuranna valda. Häädemeeste vald on tulenevalt oma kujust ja asukohast väga heterogeenne. Põhjaosa piirneb Pärnu linnaga ning seal on valglinnastumisega seotud muresid ja rõõme (muuhulgas nt. liiga vähe lasteaiakohti) Uuselanike ning suvitajate arvu suurenemine on seotud ka soodsas mereäärse asukohaga. Vald piirneb lõunas Läti piiriga ning lõunapoolses valla osas domineerib traditsiooniline maaelu ning vananev elanikkond (nt. liiga vähe lapsi, et lasteaedu töös hoida)⁷.

Valla keskus asub Uulu külas, mis on kavandatava tegevuse alast 2,8 km kaugusel. Maakonnaplaneeringu järgi on Uulu linnalise asustusega kohalik keskus mis kuulub Pärnu linna lähivööndisse (üle 31% inimestest on teenuste ja töökohtadega seotud Pärnu linnaga). Kaugus Pärnu linnast on ligikaudu 15 km. Maakonnaplaneeringu⁸ asustuse kaardi järgi jääb kavandatav ala koos Uulu külaga Suur-Pärnu piirkonda.

Lepakülas on 2019 aasta seisuga 99 elanikku⁹, paari viimase aastaga on elanike arv tõusnud, vanuseliselt on kõige enam tööealisi inimesi, laste ning eakate osakaal on võrdne. Valla keskuses Uulu külas on 2019 seisuga 519 elanikku. Häädemeeste vallas on 2019 1. jaanuari seisuga 4821 elanikku, palgatöötaja keskmine brutotulu on 1102,56. 2018 aastal sündis Häädemeeste valda 39 uut vallakodanikku ja töötuid oli registreeritud 112 inimest¹⁰

Häädemeeste vallas on 4 üldhariduskooli: keskkool Häädemeestel, põhikoolid Uulus ja Metsapoolel ja algkool Tahkurannas. Häädemeestel tegutseb ka muusikakool. Vallas on neli lasteaeda (üks neist Uulus), samuti tegutseb avatud noortekeskus kolmes asukohas. Vallas on mitu rahvamaja, raamatukogud ning spordirajatisi. Arvukalt on kodanikualgatusi ja mittetulundusühinguid. Olemas on hooldekodu ja tegutseb mitu perearsti.

Häädemeeste vallas oli 22.03.2018.a. seisuga registreeritud 3 aktsiaseltsi, 409 osaühingut, 3 tulundusühistu, 75 mittetulundusühingut, 170 füüsilisest isikust ettevõtjat, 2 sihtasutust ning 26 kohaliku omavalitsuse asutust.¹¹ Valla põhjaosas on suur osakaal töötajatel, kelle töökohad on Pärnu linnas.

⁷ [Häädemeeste valla arengukava 2018-2023](#)

⁸ Pärnu maakonnaplaneering Kinnitatud Riigihaldusministri 29.03.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/74 <https://maakonnaplaneering.ee/142>

⁹ Statistikaameti kaardirakendus <https://estat.stat.ee/StatistikaKaart/VKR>

¹⁰ Statistikaamet, omavalitsuste võrdlus <https://www.stat.ee/ppe-46953>

¹¹ [Häädemeeste valla ÜVK arengukava 2018-2030, Alkranel, 2018](#)

5.3 Geoloogiline ehitus

Häädemeeste vald asub maastikuliselt Liivi lahe rannikumadalikul, mis on maakerkel ja rannajoone taandumisel kujunenud rannikuterass. Aluspõhja moodustavad Devoni liivakivid, pinnakate on suhteliselt õhuke, koosnedes peamiselt fluvioglatsiaalsetest liivadest ja moreenist, kohati viirsavist, mida katavad mereliivad. Sagedasti esineb väikseid soid kuni kolme meetri paksuse turbakihiga.

Uulus asuva suurkaevu (Õunaia, katastrinumber 10935) läbilõikel on:

- 0-7,5 m – liiv kruusa ja veerisega;
- 7,5-40,0 m – savikas kruus;
- 40,0-47,0 m – liivakivi;
- 47,0-90,0 m – lubjakivi.

Pinnasevesi on kõikjal maapinna vahetus läheduses, mistõttu on piirkond ehituseks vähesobiv. Tasase reljeefi ja jõeorgude vähese sisselõikumise tõttu on kunstlik dreenaž raske ja vähe efektiivne. Soostumise tõttu on ka teedehitus raske.¹²

Eesti põhjavee kaitstuse kaardi järgi asub piirkond keskmiselt kaitstud kuni suhteliselt kaitstud piirkonnas.

5.4 Välisõhk ja müra

Piirkonna lähemas ümbruses (500 m) puuduvad keskkonnaregistri¹³ andmetel olulised paiksed saasteallikad. Uulu külas asub välisõhu saasteluba omav ettevõtte, mis pakub kaugkütet. Lepaküla elumajades on eeldatavasti kohtküte. Välisõhu saastetaset mõjutab piirkonnas peamiselt liiklus mööda tugimaanteed 19333 (liiklussagedus 2017 loenduse andmetel 164 autot ööpäevas), mis on freesipurust kattega ning kohalikke teed, mis on kruusakattega¹⁴. Liiklus on piirkonnas peamiseks müra allikaks. Kuna ümberkaudsete kinnistute näol on tegemist maatulundusmaa sihtotstarbega maaüksustega võib mõningat välisõhuhäiringut lõhna näol esineda sõnnikulaotamise ajal põldudele ning mürahäiringut seoses põllutöötehnika tegevusega.

5.5 Pinnavesi

Häädemeeste vald paikneb Pärnu alamvesikonnas. Suurem osa endise Tahkuranna valla territooriumist jääb Pärnu jõe vasakpoolse lisajõe Reiu jõe ja Uulu kanali kaudu merre suubuva Ura jõe valgaladesse, sealhulgas ka kavandatava tegevuse ala.

¹² [Häädemeeste valla ÜVK arengukava 2018-2030, Alkranel, 2018](#)

¹³ Keskkonnaregister, paiksed õhusaasteallikad
<http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/main#HTTTPcLqM1F9c4wJTbB0mfELqE5bjNIOky>

¹⁴ Maa-ameti geoportal, Maanteeameti kaardirakendus <https://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGis>

Ura jõgi registrikoodiga VEE1148100 on 55,8 km pikkune ja 286 km² valgalaga. Keskkonnaagentuuri pinnaveekogumite seisundiinfo andmetel on tegemist loodusliku kesises seisus veekoguga.¹⁵ Ura jõgi on kantud Tõitoja–Häädemeeste maanteest Timmkanali alguseni „Lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse“ (RTL 2004, 87, 1362; RT I 09.07.2016 1)¹⁶. Vastavalt Looduskaitse-seaduse¹⁷ §37 lg 1 on üle 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõe kalda piiranguvööndiks 100 meetrit. Kavandatava tegevuse ala jääb Ura jõest ligikaudu 180 m kaugusele ning ei satu seega jõe kalda piiranguvööndisse.

Uulu kanal, mis on kaevatud Ura jõe juhtimiseks Reiu jõe asemel otse merre, pole eraldi keskkonnaregistrisse kantud.

5.6 Põhjavesi

Valla piirkonnas saab eraldada 5 põhjaveekihti: Kvaternaari, Kesk-Alam-Devoni-Siluri, Siluri-Ordoviitsiumi, Ordoviitsiumi-Kambriumi ja Kambriumi-Vendi. Kolm viimast on suure sügavuse tõttu kasutamiseks ebaotstarbekad. Kvaternaari veekiht leiab kasutust peamiselt üksiktarbijate poolt sõltuvalt piirkonnast. On alasid, kus kvaternaarne veekiht ulatub kuni 40 paksuseni, aga esineb ka alasid, kus õhukese pinnakatte tõttu veekiht puudub. Valla ühisveevarustuses on ainukeseks mõeldavaks veeallikaks Kesk-Alam-Devoni-Siluri põhjaveekiht. Veekiht avaneb 30–60 m sügavuselt maapinnast (sügavus suureneb lõuna suunas), kihi paksus on kuni 25 m.¹⁸

5.7 Kitsendused

Kavandatava tegevuse alast 1,2 km kaugusele läände-loodesse jääb Uulu-Võiste maastikukaitseala (registrikood KLO1000651) ning Natura 2000 Uulu-Võiste loodusala (RA H0000330). Kaitseala territooriumil esineb mitmeid III kategooria kaitsealuseid liike. Ala kaitse-eesmärgiks on kaitsta elupaigatüüpidega metsastunud luiteid (2180) ning vanu loodusmetsi (9010*). Kaitseala on kujult umbes kilomeetrise läbimõõduga rannajoonega paralleelselt kulgev vöönd, mis jääb Tallinn–Pärnu-Ikla maanteest itta.

Lähipiirkonnas kaitsealuste liikide leiukohti EELIS registrisse kantud ei ole, kuid see ei tähenda tingimata, et neid liike seal ei esine. Kultuurimälestisi Maa-ameti kaardirakenduse järgi lähipiirkonnas ei ole, samuti pole registreeritud pärandkultuuriobjekte¹⁹.

Kavandatava tegevuse alale on rajatud maaparandusehitised, mis seab ehitiste projekteerimisele piirangud. Maaparandusseaduse kohaselt ei tohi maaparandussüsteemi alal ilma Põllumajandusameti kooskõlastuseta kahjustada drenaaži, takistada veevoolu, rajada istandust, immutada heitvett jm.²⁰ Kavandatava tegevuse ala kuulub Uulu-Suursoo maaparandusehitise koosseisu (Maaparandussüsteemi kood

¹⁵ Keskkonnaagentuur. Pinnaveekogumite koondseisund 2015 aastal https://keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/eesti_kogumid_koond_2015.pdf

¹⁶ Keskkonnaministri 09.10.2002 määrus nr 58 „Lõheliste ja karpkalalaste elupaikadena kaitstavate veekogude nimemiri ning nende veekogude vee kvaliteedi- ja seireõuded“
<https://www.riigiteataja.ee/akt/121102016012?leiaKehtiv>

¹⁷ Looduskaitseseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/13118655?leiaKehtiv>

¹⁸ Häädemeeste valla ÜVK arengukava 2018-2030, Alkranel, 2018

¹⁹ Maa-ameti geoportaal Looduskaitse ja Natura 2000 rakendus, Kultuurimälestiste rakendus, Pärandkultuuri rakendus <https://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGIS>

²⁰ Maaparandusseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/131052018003?leiaKehtiv>

6114810020051). Uuetoa kinnistul paikneb maaparandusehitise reguleeriv võrk. Läheduses asuv Ura jõgi on riigipoolt korrashoitav ühiseesvool²¹.

²¹ Maa-ameti geoportal Maaparandussüsteemide avalik kaardirakendus <https://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGIS>

6 HINNANG KESKKONNAMÕJU OLULISUSELE

Võimaliku olulise keskkonnamõju esinemise hindamise aluseks on võetud KeHJS²² § 6¹, selle alusel vastu võetud Keskkonnaministri 16.08.2017 määrus nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ § 3²³, Keskkonnaministeeriumi poolt välja antud keskkonnamõju eelhindamise eelhindangu andmise juhend²⁴ ja KSH eelhindamise juhend otsustaja tasandil (sh Natura-eelhindamine)²⁵. Järgnevad alapeatükid kirjeldavad kavandatava tegevuse (detailplaneeringu kehtestamine) mõju erinevatele keskkonnaelementidele neid mõjutava keskkonnakasutuse kaudu.

6.1 Mõju välisõhu seisundile

Kavandataval tegevusel (detailplaneeringuga maa juht- ja sihtotstarbe muutmine maa kasutussevõtuks elamumaana ja elamukruntide eraldamiseks) ei ole otsest mõju välisõhu seisundile. Elamute ja nende juurde kuuluva taristu ehitamisel kaasneb heide välisõhku, müra ja vibratsioon. Võimalikud on õnnetused ja ohtlike ainete (nt kütus) lekked. Need mõjud on ajutised ning vähendatavad ehitustööde läbiviimisega päevasel ajal ja tööpäevadel, ning tööohutuse nõuete täpse järgimisega. Ehitustööde teostajad peavad täitma ehitustöödele kehtestatud nõudeid, sh keskkonnakaitsenõudeid.

Teatud mõju välisõhu seisundile on ka kohalike kütteseadmete kasutuselevõtul ning pideval kasutusel. Mõju välisõhu seisundile avaldab ka lisanduv transpordikoormus. Ühe üksikelamu lisandumisel pole kumbki mõju eeldatavasti märkimisväärne.

Välisõhu seisundile ei ole alust olulist negatiivset mõju eeldada.

6.2 Mõju pinna- ja põhjavee seisundile ning pinnasele

Territooriumil paikneb maaparandusehitise reguleeriv võrk, seega tuleb ehituse planeerimise käigus jälgida, et kaevetöödega ei rikutaks süsteemi edaspidist toimimist kinnistul ning teistel Uulu-Suursoo maaparandussüsteemi piirkonda jäävatel aladel. Ehitusprojekt tuleb võimalikult varases projekteerimisfaasis kooskõlastada Põllumajandusametiga²⁶. Kooskõlastuse taotlemisel tuleb tähelepanu pöörata ka territooriumi haljastamisele, kuna ka see mõjutab maaparandussüsteemi toimimist.

Vastavalt maaparandusseaduse § 51 lg 4, 5 ja 6 arvatakse reguleeriva võrguga kinnistu sihtotstarbe muutmisel ala maaparandussüsteemist välja, maatulundusmaale jäävate reguleerivate võrkude tagamiseks tuleb allesjääv osa rekonstrueerida iseseisvalt toimivaks või jäetakse muudetava sihtotstarbega kinnistu reguleeriv võrk maaparandussüsteemi koosseisu ning võetakse kinnistu omanikuna seadusest

²² Keskkonnamõjude hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus

<https://www.riigiteataja.ee/akt/116112010013?leiaKehtiv>

²³ Keskkonnaministri 16.08.2017 määrus nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“

<https://www.riigiteataja.ee/akt/118082017003>

²⁴ Keskkonnamõju hindamise eelhindangu andmise juhend. Keskkonnaministeerium 2017

https://www.envir.ee/sites/default/files/kmh_eelhindangu_andmise_juhend.pdf

²⁵ KSH eelhindamise juhend, sh Natura eelhindamine. Riin Kutsar, 2018.

https://www.envir.ee/sites/default/files/ksh_eelhindamine.pdf

²⁶ Maaparandusseadus § 50 <https://www.riigiteataja.ee/akt/131052018003?leiaKehtiv>

tulenev kohustus tagada maaparandusvõrgu toimimine. Sobiv lahendus leitakse ning kooskõlastatakse Põllumajandusametiga.

Tegevuse ellu viimisel maaparandussüsteemi kui terviku toimimisega arvestades, õigusaktide nõudeid (s.h kooskõlastusvajadust) järgides ning tagades kinnistul vajaliku drenaaži ja sademevee ärajuhtimise, on negatiivsed mõjud ala pinnasele ja selle veerežiimile eeldatavalt välditud.

Kavandatav puurkaev rajatakse eeldatavalt Kvaternaari või Kesk-Alam-Devoni-Siluri põhjaveekihti. Tarbimine piirdub eeldatavalt ühe leidkonna tarbimisega, mistõttu veevõtu mõju piirkonna põhjaveearule ja teistele piirkonna puurkaevudele eeldatavalt ei ilmne. Omapuhastiks on kavandatud settekaev imbeväljakuga, mis ei avalda nõuetekohasel käitamisel piirkonna pinna- ning põhjaveele märkimisväärset mõju. Omapuhasti rajamisega võib eeldada teatud toitainete lisandumist pinnasesse, mis ei tohi ületada lubatud piirväärtusi²⁷. Omapuhasti rajamine maaparandussüsteemi alal tuleb samuti kooskõlastada Põllumajandusametiga.

Ehitus- ning kasutusperioodil võivad kahjulikku mõju avaldada lekked või avariid kütuse- jt mahutitest, mida saab vältida, kui kasutatakse töökorras masinaid ning korrektseid keskkonna ja ohutuse alaseid praktikaid.

Vastavalt Looduskaitseadusele on Ura jõel piiranguvöönd 100 m. Detailplaneeringu ala jääb väljapoole piiranguvööndit.

Olemasolevad põllumaad ei ole küll elurikkuse seisukohast otseselt väärtuslikud (vt järgmine peatükk), küll on nad aga väärtuslikud põllumaana. Maakonnaplaneeringu järgi on kavandatava tegevuse ala ja selle lähiümbrus määratletud väärtusliku põllumaana. Maaeluministeeriumi algatusel on teostatud väärtuslike põllumaade kaardistamist, kus on lähtunud kriteeriumist, et väärtuslik põllumaa peaks olema pindalalt vähemalt 2 ha, planeeringute koostamisel soovitab Maaeluministeerium lähtuda samadest põhimõtetest. Detailplaneeringuala on alla 2 ha suuruse territooriumiga ning pole sellest põhimõttest lähtuvalt väärtuslik põllumaa.

Pinna- ja põhjaveeseisundile ega pinnasele ei ole alust olulist negatiivset mõju eeldada. Maaparandussüsteemi edaspidise toimimise tagamiseks tuleb tegevus kooskõlastada Põllumajandusametiga.

6.3 Mõju maastikule ja looduslikule mitmekesisusele

Detailplaneeringu ala paikneb hajaasustusalal, kus põllumaad vahelduvad üksikelamutega. Ühe majapidamise rajamine maanteega piirnevalt sobitub piirkonna maastikku.

Arvestades asukoha iseloomu (puudub kõrghaljastus ja väärtuslikud looduskooslused), võib eeldada, et Uuetoa kinnistu Tahkuranna üldplaneeringuga rohevõrgustikku arvamine on lähtunud üldplaneeringus kirjeldatud puhveralade-printsipiist, mille põhieesmärk on hajaasustusele vastava asustusstruktuuri säilitamine, mitte niivõrd liikide ja elupaikade kaitse.

²⁷ Vabariigi Valitsuse 29.11.2012 määrus nr 99 „Reovee puhastamise ning heit- ja sademevee suublasde juhtimise kohta esitatavad nõuded, heit- ja sademevee reostusnäitajate piirmäärad ning nende nõuete täitmise kontrollimise meetmed“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/116122016006>

Detailplaneeringu alast teisel pool Uulu-Soometsa-Häädemeeste maanteed on kavandatava tegevuse vahetus naabruses planeeringu järgi ette nähtud väikeelamu reservmaa, mis jääb maantee ning Ura jõe vahelisele alale ning mis on rohevõrgustiku alast välja jäetud. Seega võimaldab üldplaneeringu lahendus detailplaneeringu asukohas kujundada suhteliselt kompaktselt asustusega piirkonna ka sõltumata detailplaneeringu elluviimisest ning ühe täiendava üksikelamu rajamine ei lõhuks kujunevat asustusstruktuuri.

Kavandataval tegevusel (detailplaneeringuga maa juht- ja sihtotstarbe muutmine maa kasutussevõtuks elamumaana ja elamukruntide eraldamiseks) ei ole otsest mõju elurikkusele. Käesoleval ajal on tegemist alaga, mille sihtotstarbeks on maatulundusmaa ning mis ei ole elurikkuse seisukohast suurt väärtust. Alal olev põllumaa on võsastumas ning selle protsessi jätkumisel võib intensiivselt põllumajanduslikult kasutusel olevast maast, saada mets. Selle protsessi toimumiseks läheb aga kümnendeid ning kuna ala on teistest metsastest aladest eraldatud põllumajandusmaade, elamumaade ning maanteega, pole ala eeldatav väärtus ka siis liigirikkuses seisukohast märkimisväärne.

Põllumaana kasutuselevõtuks on maastikult varasematel aegadel juba eemaldatud looduslik kooslus, mis koos maaparandussüsteemide rajamisega on olnud energiakulukas protsess. Sellise maa-ala metsastumine, mis on inimasustuseks juba sobivaks muudetud, oleks asjatu ressurside raiskamine. Uute põllumaade või elamualade rajamine loodusliku mitmekesisuse seisukohast väärtuslikematele aladele likvideeriks toimivaid kooslusi, millel oleks juba märkimisväärne negatiivne mõju elustikule. Seetõttu on kavandatava tegevuse ala kasutuselevõtt elamumaana eelistatum kui olemasoleva põllumaa edasine võsastumine. Reaalses põllumajanduslikus kasutuses kinnistu käesoleval ajal ei ole ning seda ei ole katud ka PRIA põllumassiivide registrisse²⁸.

Piirkonnast ei ole andmeid kaitsealuste liikide leiukohtade kohta, kuid nende olemasolu ei saa välistada. Väärtuslik on ka nõ tavaline liigirikkus. Ehitustegevusega kaasnev müra ja masinate liikumine häirib loomi ehitusalal ja selle lähiümbruses. Ehitusalal tallatakse ära taimestik. Ehitusaegsed mõjud on ajutised ja peale ala korrastamist elurikkus taastub, kuigi mitte päris sarnases koosseisus. Söötis maale iseloomulik kooslus asendatakse eeldatavalt suures ulatuses õuealale iseloomuliku vähem või rohkem hooldatava kultuurtaimestikuga, s.h tarbe- või iluaiaga ning inimtegevusega harjunud liikidega.

Elamute ja juurdekuuluva taristu kasutusaegsed mõjud piirkonna elurikkusele seisnevad eelkõige inimpeglikumate liikide, kes võisid endale leida elupaiga hoonestamata rohealal asustustest kaugemal, asendumise julgemate, nõ inimkaaslejate liikidega. Kavandatud detailplaneeringu ala ei ole nii ulatuslik ja looduskaitsealiselt või ka laiema elurikkuse mõttes nii väärtuslik, et sellel oleks olulist negatiivset mõju lähiümbruse loodusele. Teatud tingimustel pakuvad ka õuealad elustikule mitmekesisuid elupaiku – nt sobivad hekid ja põõsad inimkaaslevale linnustikule, õitsvad kultuurtaimed putukatele jne .Mõju rohevõrgustiku toimimisele on eraldi käsitletud peatükis 6.4.

Elurikkusele ja maastikule ei ole alust olulist negatiivset mõju eeldada.

6.4 Mõju rohelise võrgustiku toimimisele

Valla kehtiva üldplaneeringu järgi kuulub kavandatava tegevuse ala rohevõrgustiku koosseisu. Pole täpsustatud, kas tegemist on tuumalaga või koridoriga. Valdavalt põllumajanduslikku ala üldjuhul rohevõrgustiku tuumalaks ei loeta. Kavandatava tegevuse alale planeeritud roheala pole tõenäoliselt kavanda-

²⁸ PRIA põllumassiivide register <https://kls.pria.ee/kaart/>

tud ka koridorina, kuna koridori toimimiseks vajalikel tingimustele see ala ei vasta. Üldplaneeringu seletuskirja järgi on rohevõrgustik kavandatud nii, et võrgustik hõlmaks ka vajalikke puhveralasid. Selle eesmärgiks on vajadus piirata ehitustegevust väljaspool planeeringuga ettenähtud arengualasid ning säilitada traditsioonilist hajaasustusviisil elamist. Rohevõrgustiku alalt on üldplaneeringu järgi välja jäetud kümmekond maaüksust, mis asuvad Ura jõe ja maantee vahel kavandatava tegevuse alast vahetult kagus, tegemist on 1- 1,2 ha suuruste maatulundusmaa või elamumaa sihtotstarbega kinnistutega.

Tänapäevaste käsitleste järgi ei ole rohevõrgustiku otseseks eesmärgiks hajaasustuse säilitamine, see on pigem ökosüsteemi teenuseid pakuva rohevõrgustiku planeerimisega kaasnev üks lisaaspekt, ning hajaasustusalad planeeringute mõistes määratakse muul viisil. Rohevõrgustiku planeerimise olulisemateks eesmärkideks²⁹ on elurikkuse kaitse ja säilitamine, kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine ning rohemajanduse edendamine, sealhulgas tõesti ka kultuurmaastike säilitamine. Kavandatava tegevuse lähinaabruses on rohevõrgustikust välja jääval alal rida kinnistuid, mis tekitavad eelduse ridaküla asustusstruktuuri arendamiseks piki maantee serva. **Seega senise külamaastiku säilimine antud piirkonnas ei ole tagatud juba varasemate planeerimisotsustega.**

Teiseks lõikab planeeritud elamumaa rohevõrgustiku Uuetoa kinnistuga piirnevalt läbi viisil, et ka juhul, kui antud rohekoridorile on omastatud ökoloogiline väärtus, ei too DP alusel ette nähtud üksikelamu rajamine, kujunevat tervikpilti vaadates, kaasa olulist mõju rohevõrgustiku terviklikkusele.

Kehtiva üldplaneeringu seletuskirja järgi tuleb säilitada rohevõrgustiku tuumalade terviklikkus ja vältida asustuse rajamist tuumaladele, kus tuleks säilitada looduslike alade osatähtsust üle 90%. Rohevõrgustiku koridoride alal tuleks tagada sidusalt kulgeva kõrghaljastuse olemasolu 70% ulatuses, milleks tuleb vajadusel rakendada kompenseerivaid meetmeid (puude istutamine võrade liitumisega, põõsarinde rajamine jms), et tekiks rohevõrgustiku sidusus.

Kavandatava tegevuse ala asub põllumajanduspiirkonnas, kuhu on rajatud maaparandussüsteem. Sellist metsasuse protsenti, nagu rohevõrgustiku toimimiseks vaja oleks ning mis üldplaneeringus nõutud on, ei ole ei detailplaneeringu alal ega seda ümbritsevatel aladel tagatud. Ei ole võimalik nõuda maaomanikelt, et nad kasutusel oleva põllumaa kõrghaljastaksid, eriti arvestades, et valdavalt on tegu väärtuslike põllumajandusmaadega. Maaparandussüsteemi alale istandike rajamiseks on lisaks vaja Põllumajandusameti kooskõlastust. Selline nõue oleks ka keskkonna seisukohalt ebamõistlik, kuna olemasolev põllumaa on väärtuslik ka oma kasutusotstarbest lähtuvalt.

Rohevõrgustiku planeerimisjuhendi järgi tuleks metsa ökosüsteemide rohevõrgustiku struktuuride valimisel juhinduda metsasuse osakaalust, alla 50% metsasusega struktuuride toimivus on küsitav. Kuna on vähetõenäoline, et piirkond võiks praeguses olukorras või tulevikus olla toimivaks rohevõrgustiku koridoriks, pole asjakohane ka järgmine kehtivas üldplaneeringus toodud nõue: „Rohekoridori aladele ehitades peab vähemalt 50 m laiune olemasoleva haljastusega või rajatava haljastusega koridori riba jääma katkematuks. Lisaks peab koridori alale rajatud hoonete õuealade või maaüksustele rajatud aedade vahed kaugused olema vähemalt 200 m“.

Eelpoolnimetatule lisaks on üldplaneeringus rohevõrgustiku alal elamuehitamisele seatud nõue paigutada piirded ümber hooviala viisil, mis ei takistaks väikeulukite liikumist aedade alt. Peale selle oleks mõist-

²⁹ Hendrikson ja Ko, 2018. Rohevõrgustiku planeerimisjuhend https://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/rohevõrgustiku-planeerimisjuhend_20-04-18.pdf

lik vältida ka u-kujuliste piirete rajamist, et aeda sattunud loomad ei jääks tupikusse. Sellised abinõud võiksid olla kasutusel sõltumata sellest, kas elamu paikneb rohealal või mitte.

Kehtiva maakonnaplaneeringu looduskeskkonna kaardi järgi pole kavandatava tegevuse ala maakondliku rohevõrgustiku koosseisu võetud. Seevastu on Ura jõgi kavandatava tegevuse ala läheduses määratud roheline võrgustiku koridori vooluveekoguks. Rohelise võrgustiku koridori tinglik telg kulgeb jõe teisel kaldal. Kavandatava tegevusega samal pool jõge kulgeb koridor põllumajandusliku kasutusega maid vältides Leina küla juures kagu-loode sihis lõunapool asuvatelt metsaaladelt Uulu-Võiste maastikukaitsealale. (Vt Joonis 3)

Keskonnaagentuuri poolt 2018. aastal tellitud rohevõrgustike planeerimisjuhendi järgi on rohevõrgustikku haaratud vooluveekogude ümbruses soovitatav säilitada loodusliku taimestusega vähemalt 30 meetri laiune vöönd mõlemal kaldal. Kui aga kaldad funktsioneerivad liikumisteedena maismaaloomastiku jaoks, peaks see riba olema laiem (kuni paarsada meetrit). Detailplaneeringuala jääb jõekaldast enam kui 150 m kaugusele ning ühtlasi eraldab ala jõeäärsest tsoonist maanteega. Seega on DP ala pigem väljaspool looduslikult väärtuslikumat rohevõrgustiku ala.

Nagu eelmises peatükis viidatud on kavandatava tegevuse alal asuva võsastuva põllumaa väärtus elupaigana eraldiseisvana madal. Alal võib eeldatavalt olla teatud väärtus avatud maastikku eelistavatele linnuliikidele ja selgrootutele. **Uuetoa kinnistu ala koos naaberkinnistutega on rohevõrgustikuna toimimise seisukohast küsitava väärtusega**, kuna olemasolevate eluhoonete ning põllumajandusliku kasutuse tõttu on juba tegemist inimtegevusest häiritud maastikuga. Uuetoa naaberkinnistu Mii on elamumaana kasutusel, idas on vahetus läheduses Kaldakääru ning Jõekääru eluhoonetega kinnistud. Läände ja lõunasse jäävad Sarapuu ja Nurme talude eluhood. Samuti kulgeb põhja-lõuna suunaliselt maantee nr 19333. Piki maanteed on loomade liikumine vähetõenäoline. Maanteeameti ulukiõnnetuste rakenduse³⁰ andmetel pole sellel maanteel ka ühtki ulukiga juhtunud liiklusõnnetust raporteeritud, selle üheks põhjuseks on kindlasti ka suhteliselt madal liiklussagedus. Loomade ja lindude esinemist ning liikumist võib eeldada eeskätt piki olemasolevaid poolvarjulisi servaalasid, sealjuures jõe äärt mööda.

Kuna (ökoloogilise) rohevõrgustiku väärtus ja toimimine kavandatava tegevuse alal ning lähiümbruses on olemasolevas olukorras küsitav, pole alust eeldada ka kavandatava tegevuse olulist negatiivset mõju rohevõrgustiku toimimisele ja terviklikkusele. Aedade rajamisel vältida piirdeid, mis takistavad loomade liikumist (väikeulukite läbipääs tagada aedade alt, vältida u-kujulisi piirdeaedu).

6.5 Mõju inimese heaolule, sh sotsiaalsele keskkonnale ja kultuuripärandile

Kavandataval tegevusel (detailplaneeringuga maa juht- ja sihtotstarbe muutmine maa kasutusse võtuks elamumaana) ei ole olulist mõju inimeste heaolule, sotsiaalsele keskkonnale ega kultuuripärandile.

Piirkonnas ei ole registreeritud kultuuriväärtusega objekte, mida kavandatav tegevus võiks mõjutada. Kultuuripärandina saab käsitleda ka Eesti maapiirkondadele iseloomulikku hajaasustusstruktuuri, mida kavandatava tegevuse elluviimine võib teatud määral kahjustada. Traditsioonilise hajaasustusviisi (ehk ÜP-ga ette nähtud vähemalt 3 ha suuruste kinnistute nõue) säilitamine piirkonnas ei ole ka olemasolevas olukorras tagatud, kuna Lepakülas on ette nähtud elamumaad teisel pool maanteed sisuliselt ri-

³⁰ Maanteeameti Eesti loomaõnnetuste andmebaas ja kaardirakendus <https://www.mnt.ee/et/tee/elusloodus>

duküla struktuuriga. Uuetoa kinnistu hoonestamine oleks loogiliseks jätkuks sellisele asustusstruktuurile. **Seega ei mõjuta detailplaneeringu kehtestamine olemasolevat asustusstruktuuri ja sellega seotud kultuuripärandit.**

Ehitustööd põhjustavad ümberkaudsetele elanikele (vahetutele naabritele) ajutisi häiringuid läbi suurenenud mürataseme, mida saab vähendada tänapäevaste ehitusvõtete, tehnoloogiate ja töökorras tehnika kasutamisega. Mürarikkaid ehitustegevusi tuleks läbi viia päevasel ajal.

Häiriva intensiivsusega valgus- ja soojuskiirgust ehitustegevuse käigus ei eraldu. Sotsiaalsele keskkonnale ehitustegevuse ajal mõju ei avaldu. Pole ette näha ka vibratsiooni ning õhusaaste taseme tõusu, mis võiks piirkonna elanikke oluliselt mõjutada.

Ka elamu ja juurdekuuluva taristu kasutusse võtul ei teki ümbruskonda oluliselt enam valgus-või soojusheidet ega vibratsiooni. Ei ole alust eeldada, et lisanduva elamu elanikkonna liiklemine toob kaasa nii suuri mõjusid, et see põhjustab kaebusi. Hoonete kasutusega kaasneb veevõtt ja –heide. Samuti lisandub eeldatavasti õhuheide kohtkütteseadmest, sõltuvalt valitavast küttemeetodist, kuid sellel pole piirkonna välisõhu saastetasemele eeldatavasti olulist mõju.

Elanike lisandumisega maapiirkonda võib olla oluline **positiivne mõju kohalikule sotsiaalsele keskkonnale**, sest elanikud hakkavad eeldatavasti osalema kohaliku kogukonna elus, mis võib kaasa tuua piirkonna elavnemise.

6.6 Tegevusega kaasneva mõju suurus, ajaline ja ruumiline ulatus, mõju ilmnemise tõenäosus

Kavandatava tegevuse (detailplaneeringuga maa juht- ja sihtotstarbe muutmine maa kasutussevõtuks elamumaana) mõjuulatus on eeldatavasti vähene, lokaalne j ehitustööde puhul ka ajutine.

Elamute ja juurdekuuluva taristuga kasutamisega kaasnevad keskkonnamõjud on samuti madala intensiivsusega ja lokaalse ulatusega.

Maa hõivamisel on pöördumatu mõju kavandatava tegevuse ala pinnasele, põllumaa kasutamine sihtotstarbeliselt muutub võimatuks. Samas on inimtegevusest mõjutatud ala kasutuselevõtt elamumaana eelistatum olukorrast, kus elamu rajamiseks oleks vaja raadata metsa ning häirida realselt toimivat rohelist võrgustikku.

7 EELHINNANGU JÄRELDUS

Käesolev aruanne on koostatud detailplaneeringu kehtestamisega ja elluviimisega kaasnevate võimalike keskkonnamõtjude esmaseks analüüsimiseks ja eelhinnangu andmiseks Hädemeeste vallas Lepaküla Uuetoa kinnistul katastritunnusega 84801:001:1455. Keskkonnamõtju strateegilise hindamise eelhinnangu vajalikkus tuleneb asjaolust, et tegemist on üldplaneeringut muutva detailplaneeringu kehtestamise kavatsusega.

Kavandatava tegevuse eesmärk on kinnistu sihtotstarbe muutmine elumumaaks ja eluhoone ning kuni nelja kõrvalhoone ehitamine. Praegune maa sihtotstarve on maakatastri andmetel 100% maatulundusmaa³¹. Hetkel kehtiva endise Tahkuranna valla üldplaneeringu kohaselt kuulub ala rohevõrgustiku koosseisu, kus on määratud elamu ehitamiseks vähim lubatud kinnistu pindala 3 ha. Uuetoa kinnistu pindala on 1,4 ha. Seega eeldab kavandatava tegevuse elluviimine üldplaneeringu muudatust.

Piirkonnas on peamiselt maatulundusmaa sihtotstarbega põllumaad, kuhu on rajatud maaparandussüsteem. Enamus kinnistuid on hoonestatud. Olemasolev asustusmuster on traditsiooniline hajaasustus. Kavandatava tegevuse alast kagus on Lepakülas jõe kaldal rida 1-1,2 ha suurusega kinnistuid, mis on ette nähtud reservelamumaaks ja mis on rohevõrgustiku alast välja jäetud. Senise hajususega hajaasustuse säilitamist piirkonnas pole seega juba eelnevate planeerimisotsustega ette nähtud.

Põllumaana kasutusel olevad kinnistud kavandatava tegevuse alal ning vahetus ümbruses on kõrghaljastuseta. Lähtuvalt rohevõrgustiku planeerimise juhendist³² tuleks rohevõrgustiku struktuuride valimisel lähtuda metsasuse protsendist vähemalt 50 % metsaökosüsteemide puhul. Ka üldplaneeringus on rohevõrgustiku tuumaladele ning koridoridele ette nähtud vajalik metsasuse protsent vastavalt 90 % ja 70 %. Sellist metsasuse protsenti pole lähipiirkonnas võimalik tagada. Kavandatava tegevuse ala ning lähiümbruse praegune toimimine rohevõrgustiku tuumalana või koridorina on juba olemasolevate inimtegevuse mõjude tõttu vähetõenäoline. Pigem toimib piirkonnas rohevõrgustiku koridorina Ura jõgi (mis on maakonnaplaneeringus sinivõrgustikku haaratud) ning selle kaldad, mis on üldplaneeringu järgi ette nähtud elamuehitusalaks.

Läbiviidud keskkonna strateegilise hindamise eelhinnangu põhjal pole alust arvata, et kavandataval tegevusel oleks piirkonnale, sealhulgas rohevõrgustiku toimimisele olulist negatiivset mõju.

Keskkonnaeksperti hinnangul puudub vajadus antud detailplaneeringu kehtestamise kavatsuse puhul keskkonnamõtju strateegilise hindamise algatamiseks. Detailplaneeringu kehtestamise ja elluviimisega kaasnevad võimalikud keskkonnamõtjud on lokaalse iseloomuga ja madala intensiivsusega ning nende ennetamiseks ja vältimiseks on olemas hõlpsalt rakendatavad meetmed.

³¹ Maa-ameti geoportaal, Maainfo kaardirakendus <https://xgis.maaamet.ee/xGIS/>

³² Hendrikson ja Ko, 2018. Rohevõrgustiku planeerimisjuhend https://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/rohevõrgustiku-planeerimisjuhend_20-04-18.pdf

8 KASUTATUD MATERJALID

Registrid ja infosüsteemid

- Eesti Looduse Infosüsteem, <http://eelis.keskkonnainfo.ee>
- Keskkonnaregistri avalik teenus, <http://register.keskkonnainfo.ee>
- Kultuurimälestiste Riiklik Register, <http://register.muinas.ee/>
- Maa-ameti kaardiserveri rakendused, <http://geoportaal.maaamet.ee>
- Riigi Teataja, <http://www.riigiteataja.ee>
- Maanteeameti loomaõnnetuste kaardirakendus
<http://maanteeamet.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=d0209cb6d4894a6ea1dcf3c736f7eb54>
- PRIA põllumassiivide register <https://kls.pria.ee/kaart/>
- Keskkonnaagentuur. Pinnaveekogumite koondseisund 2015 aastal
https://keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/eesti_kogumid_koond_2015.pdf
- Keskkonnaregister, paiksed õhusaasteallikad
<http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/main#HTTTPcLqM1F9c4wJTBb0mfELqE5bjNI0ky>
- Statistikaameti kaardirakendus <https://estat.stat.ee/StatistikaKaart/VKR>
- Statistikaamet, omavalitsuste võrdlus <https://www.stat.ee/ppe-46953>

Kodulehed

- Keskkonnaministeeriumi koduleht, <http://www.envir.ee>
- Eesti maavalitsused, <http://www.maavalitsused.ee>
- Maanteeameti koduleht, <https://www.mnt.ee/et/tee/elusloodus>
- Maaeluministeeriumi koduleht <https://www.agri.ee/et/uudised/vaartuslik-pollumajandusmaa-vajab-oiguslikku-kaitset>
- Tahkuranna vallavalitsuse koduleht, <http://tahkuranna.kovtp.ee/uldplaneering>
- Hädemeeste vallavalitsuse koduleht, <http://haademeestevald.kovtp.ee/uldplaneering>

Muud materjalid

- Henri Projekt, 2019. Pärnu maakond, Hädemeeste vald Lepaküla Uuetoa kinnistu detailplaneeringu põhijoonis, tugijoonis ja tehnovõrkude koondjoonis
- Eesti Geoloogiakeskus, 2001. Eesti põhjavee kaitstuse kaart
- Keskkonnaministeerium, 2017. Euroopa Komisjoni juhendi põhjal „Keskkonnamõju hindamise eelhindangu andmise juhend”.
- Hendrikson ja Ko, 2018. Rohevõrgustiku planeerimisjuhend
https://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/rohevõrgustiku-planeerimisjuhend_20-04-18.pdf https://www.envir.ee/sites/default/files/kmh_eelhindangu_andmise_juhend.pdf
- Keskkonnaministeerium, 2018. Riin Kutser, KSH eelhindamise juhend otsustaja tasandil, sh Natura-eelhindamine. Täiendatud versioon.
https://www.envir.ee/sites/default/files/ksh_eelhindamine.pdf
- Rahandusministeerium, 2018. Pärnu maakonnaplaneering 2030+
<https://maakonnaplaneering.ee/142>
- Tahkuranna vallavalitsus, 2012 <http://tahkuranna.kovtp.ee/uldplaneering>

- Häädemeeste vallavalitsus, 2018. Häädemeeste valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2018-2030
<http://haademeestevald.kovtp.ee/documents/18024992/21247471/H%C3%A4%C3%A4demeeste+valla+%C3%9CVKA+kava+2018-2030.pdf/890f7442-746d-426f-9f23-f965b7dd741c?version=1.0>
- Häädemeeste valla arengukava 2018-2023
<http://haademeestevald.kovtp.ee/documents/18024992/18616657/H%C3%A4%C3%A4demeeste+valla+arengukava+aastateks+2018-2023+projekt.pdf/6eac0315-31c5-41ef-8417-834f0961bf37?version=1.0>